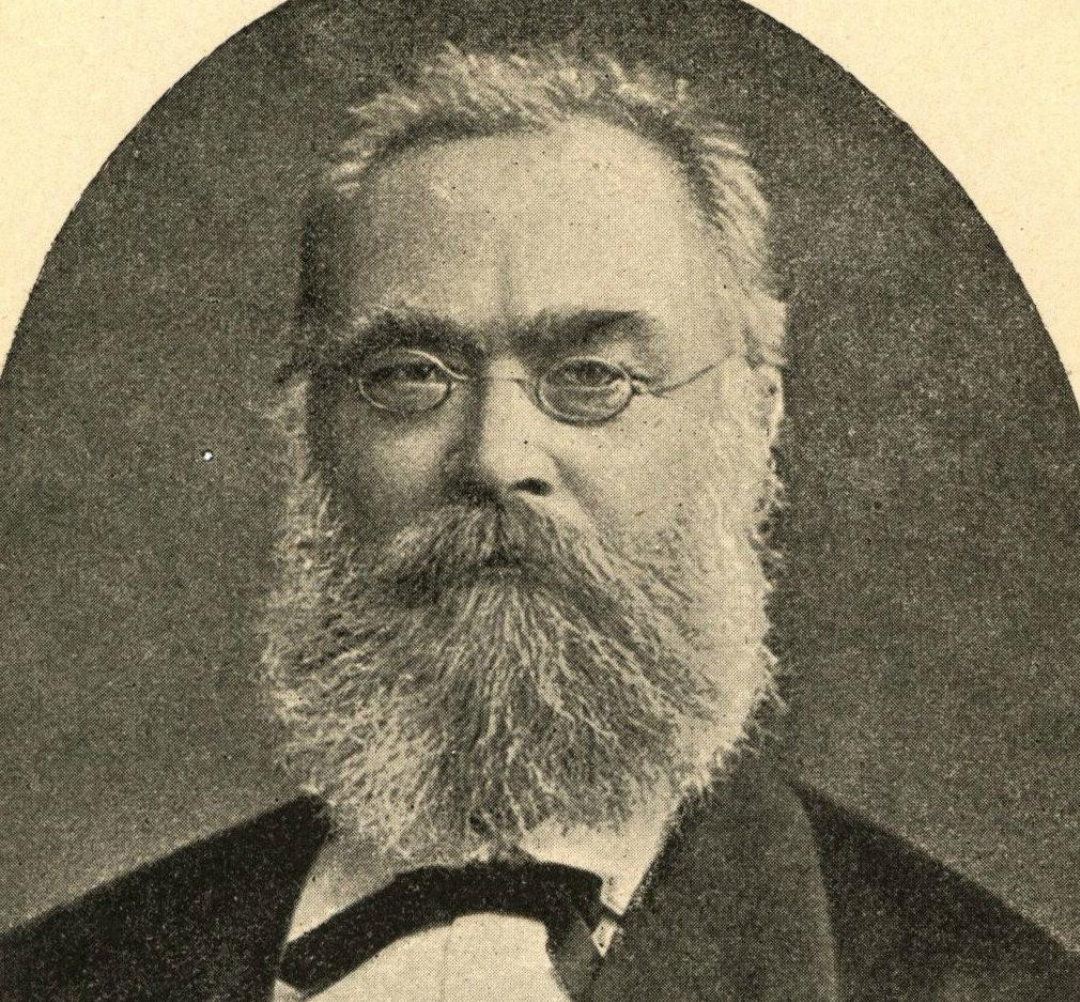

8

foto

1. "Baltijas Vēstneša" galvenais redaktors B. Dīriķis (1831-1892)

164 164
Mūsu laika raksti.

Kahds wahds

par

„Latweefchu awisehm“, „Mahjas weef“
un „Baltijas wefstnefi“.

Dzejas nodala muhu laika-raksts 1873. g.

apstāsta no Kaudzītes Matīša.

Za šīs, tad mū nū par labu.

Tā nāda itai gleznu dānu.

Bet mīlēlība to, bet šķēļošana vārda.

Kas nēvaid jauts un lels, cēšs pīšķēdēn spārda.

— D. v. Sallē.

Kritika ir katra strāpnieka uztījamā padomēze un vadītāja. Bīna nedrīkst pa līkumainiem zeļem staigāt, nedrīkst nēst draudītes nēst nīkstes, nēst glaimot nēst pelt, nēst eekahrot nēst skausti; viņai nav jāpazīst arī šķēļlābība un līdīseitība. Jēst satol: kritikai vajag būt brīva, bet ne sīds-auglīm. Tāpēc tad kritika nedrīkst dauts par darba kreimību pēzēzates, bet tai nāhkas wairak viņa nēkreimības nīdrāstīb. Tā kreimība spēji kritikas pēzēščā pafabvēht.

Nāstīnēem, kuru waretu par wīsas gaismotas pafaulas stubretajem dēwēht, wājadsētu us katra sola kritikas līdī substīht, jo nēwēnam no wīneem nēpabārdītam nav teicības us tā leelā zilwēģības fuga kapt, un tāpēc tad jāruna, ka arī pašči pabārdītāji būtu pabārdīti.

Schā reijē apstādīst, ka jau utraknā minēts, tās dīeļošs, kuru pabārdīšādā gādā mūhu laika-rakstī šāneem lāsītajiem ir nēpūščī; jo: ja laika-rakstiem pē zīthim lēstahm dāwš jwara, karež tad ne pē dīejas, tad wīnds — īpāščī "Baltijas wehņesņi" — rēts nūmurs atrodahs, kurā jēl labda dīeļola tēhla nebūhtu. Tāpēc zeem. lāsītāji, kuri ar dīeju draudītes nēwēģina, to lūgti, mums to šāunā nēnemt, ka mēhs pēzēščī šā noluhta "Balt. wehņin." labdas lāpas aīšlīšajam, jo kamebr mūhu trim ween laika-rakstiem wīsas šā dīhwehs wājadsības ar apmēerina, wīkam mums, dāščadu dīhwehfabrtu lāsītajem, nāhkas alahs teicēem pāzēstēs, kamebr otri šā wās wājadsības pāhrēna.

Kemfim tad, zeem. lāsītāji un lāsītājas, mūhu laika-rakstu pēhros gada-gabjūšādā gādā mūhu laika-rakstī šāneem lāsītajiem ir nēpūščī; jo: ja laika-rakstiem pē zīthim lēstahm dāwš jwara, karež tad ne pē dīejas, tad wīnds — īpāščī "Baltijas wehņesņi" — rēts nūmurs atrodahs, kurā jēl labda dīeļola tēhla nebūhtu. Tāpēc zeem. lāsītāji, kuri ar dīeju draudītes nēwēģina, to lūgti, mums to šāunā nēnemt, ka mēhs pēzēščī šā noluhta "Balt. wehņin." labdas lāpas aīšlīšajam, jo kamebr mūhu trim ween laika-rakstiem wīsas šā dīhwehs wājadsības ar apmēerina, wīkam mums, dāščadu dīhwehfabrtu lāsītajem, nāhkas alahs teicēem pāzēstēs, kamebr otri šā wās wājadsības pāhrēna.

Gefahmim no "Balt. wehņesņā," jo wīnšč, šķēet, ir dīejai plāščal durwis atarājīs, ne tā šchīm brīščam wina weze brāhīs un māsja, un tāpēc tam šchāi pēzēščēmā buhs wairak nēhmes weenā jēb otrā šinā.

Jau tukšin 3. lāpas-puši atduramēss us dīeļola "Sweiks, Baltijas wehņesņi!" no K. G. L. Šchō dīeļoli īlāsījūēm, mums nēpalek sīdī nē labdu dīst, wāhājūm eepādā. — wīna pušt, tā jau pa laīkam pē formalīgahm laimes-wēlēščanahm un wīšai parafahm "augstas-laimes" īsāuščanahm, — ar wāhdu, šchis dīeļols ir pāhrejī īl deenīščē. Ar šchā paščā mōtīwa dīeļoleim ir jau no laīka gāla katra gada wāhīhēm pīrmeē un pēdējē nūmuri pēbāščī, — tāpēc par teem nāw dāwš šo runāht.

Bīrma num. pēzēščim ir, tā jau pa laīkam "Sobugals,"

"Waj wīni, weenas" tautas sehtas klūščs u. u. u. u. u.

"Kur nētekl slahī pē, weenas" wēgas leetas" u. u. u.

"Weenas" ir Kāwēšču wālodā leetajams tīl dēst īsčīstīščanas no dīwēem u. t. t., jēb īstī šahīht, cēšč stāitīščanas; bet šchīs teizeēds, — kur gan Wāhzeets līstū šāwū "ein," ne wīs tā stāitītāj, bet tā nōstīmetāj, — labstīstī wīnšč paleek alahs bēspēronīgais weetmēlu wāhds "kādhs."

Turpat pīrmahs pušē pēdīgā gālā: "dīstas domas." "No "Sobu gālā" ešam parādūščī, arween gandrīšč zītu gādīht, ne tā solīts, tā: dīstū šwārīgū domu weelā labdu wēgūlū domu pēemēru u. t. t.; bet šchē arī pāteest dīstas filsofoģas domas atrodah.

"S. g." 3. lāpas-puši eesahščahs parodija us Šchīllera pulstēna dīeļmū. "Weedības nams," no W. B. L.; bet kad parodēretajis šchēpāhs stipri aīš Weeščarģa L. pulstēna-dīeļmās pāhžēhlma, šchē pē parodijahs gan ir wājadsīgs, tad nēwaram dāwš wīna paščā dīejas-spēhtu eeraudīht; bet tomēr jāstata, ka wīnšč wēetahm dēšgan weīstī un gāiščī bedrības wehšturi ītrahda, kauschū gan wīna wīsur ar pulstēna dīeļmū nējastīht. Tā parodēretajis bēis wīnu ar bedrības nama eeswēhīščanū, bet tēe apšēdātī bedrības nōstīkumī buhs gan pēh eeswēhīščanas atgādījūēes, arī tā nodala: "Dauds labā leetas pādara" u. t. t. mās īl bedrības atgādījūēmē šhīmeēes, wāj arī bīhs pāhrejī tūmšchā un mās lāsītajem atīmīnāma, wāj arī tā šahīdīmāščana nēwīstī īstī. Nēwaram šchō parodiju par wīžauri satīrgu pēemēnt, jo dāwš weetās wīna augstī, pat šahpīgi sīdī šahrahģī, tā:

"Šo tautēščam šchēit līstēns nōlēms,

"Šo zeetīs nams tam līhģīgi;

"Kad teicās tam šchēreij atīmans.

"Šchē pātweršne buhs pēdīgī."

Tāpēc dīwāimī īslāuščahs, 4. l. p. 2. slējā, 30. pānehmēenā no augščas:

"Wajag nēpafahs īpāidīht" u.

"Arī "baurī," "pēini fūstī" pāhrejī aščtīgi škan; wīnus wājadsēja jēl star, —" eeslēht.

"S. g." 7. l. p. sonetta: "Wēlģija bīlāuščīščanahs," no — s. l., kura, tā šem wīkērakstī pēemēets, šhīmejāhs īl labdahm personībahm. — Ahģīgi ir šchī sonetta pēh līkumēem šahščādīta, bet wāj wīna ir šāwam eesčīģahm udeuunam uztīģa?

Sonettas weelam wājag būht wīpāhģīģahm, ne tā šchīs, kur — tā waretu līhģīnāht, — palāstī pušas īl zēla-gabjūch gabjūščī. Tēe wāhrdī "brauščīščanahs" — "janobīlāuščahs" škan rupji.

10. l. p.: "Drauhģība" no E. D. ... L. Pīrmās pānī puslīhģī freetnīs, otrās wīšai wāščģī. Weels ir īstī dīeģis, tāpēc jadoma, ka wīnšč nēbūhs oriģīnāls, jo freetna weela atrādējs spēhī arī freetnī īstīteēes, ja ne pāntōs, tad zītābī.

Turpat apahģī: "Mīhtā," "Wēl tās rītuma klūščas:

"Es tas" kā šchī jēl wēht | pā lēē | Eū,

1874.

381

Par peemiņu!

Rakstu krahjums,

„Baltijas vēstneša” pirmēem gada-gājūmēm
(1869—1874),

no

B. D i h r i k a,

Balt. vēstn. redaktora.

Ugunsgrēks uš jūtras.

Stašis no Zvana Turgeneva.

Tas bija 1838. gada maja mēneši.

Es atrados līdži ar baudi ziteem pafoscheerem uš tvaikona „Nikolajs 1.“, kas pafahwigi braukaja starp Peterburgu un Sibetu. Rod nu teem laiteem bfeļšeki wihl mas bija uflaukufchi, tad wifl zelotaji brauzu titai pa jūtras zetu. Ta pafcha eemeļa bešl dandfi no wineem newem fewim līdšfi pošču efi-pafčas, ar to turpinat sawu zetojumu pa Bahžiju, Franziju u. t. t.

Uš mušfu kuga, zif atminams, bija diwdesmit aflonas efi-pafčas. Meks poščl, pafascheeri, bijam tā ap diwšimts afiondesmit perionahm, luru klaitā līdšreškinoti ori diwdesmit bečini

Es biju tobrihd glufchi jauns, un tad man jūtras klīmiba nepešlpa, tad šanā praštā biju toti aifnems no wifem fcheem jouneem eefpaideim. Uš kuga bija daščas dahmas, eewehrojami dafas — leela daka no tahm nomita, at wai!

Mašinulina pirms reifi manim atkaha brault weenam pafcham, bet manim pirms bija jadob apfoļijums, ka ufwefiščos glifiti, godigi, un it fewitufki, ka nephelešču kaftris. . . Bet it ištufchi fchim pehdejām foļijumam nebija nolemts tapt i-pilbitam.

Šchini pafchā wakara bija leela šapulze wišpohritā kuga faščl, — starp ziteem te atradās dašči kafšču fpehmoni, labi pafštami Peterburgā. Wini latru wakaru fpehļa uš nandu, un felts, kas tolaik bija beščal foštopams ne tā togad, prahtus apmuflinabams flonet flaneja.

Weens no fcheem lungeem, nofatižees, ka es flahwu fawruhpu pee malas un nefinadams, kas tam par eemeļu, it nezerot manim lita preeščā, preedotes winam par līdšfpehletaju; tad es winam ar šawu dewinapafmit gadu jaunuma newainibu iſflaidroju šawas aturefchanaš eemeļu — wināf flati eefweebahš un, atgreesbamees pee šaweem beedreem, eefauzahš, ka atradis flawenu lomu: „jau nu ziłwetu, kas nelad uš nandu naw fpehlejis un tam todešt gaidama leelum leela laime, ištēna laime

manis; un es patš ari zeiti neuffpeedos, nahtdams pee faprafchanas, ta preeščlitums, luru es iſteju, naw weſelam prahtam preehlofinams. Turklajt ari wišā žitā buhščanā, to es few apkahrt redseju, nebija wairaf gudribas. Glufchi taifniba, ka bešču flats pee kuga boja eefchanas jeb ugunsgrēhta uš jūtras, naw nelad beš šawas jošibaš. Par peemeħru: bagatš muifch-neeks, pahruemts no iſbailehm, rahpoja pa griħbu, flandamees tā nepilnā praštā; tad uhdens, turich ar fpeħtu fāhtahž ogtu telpu zaurumā, uš flahdu minati daudšmaf apfahšpeja leelmu traloščanu, wināš uleza flahwus un kleebša peħrlona bafli: „Raf-tizigei! waj juhs domajeet, ka mušfu Deews, Kreewu tantas Deews, muhs pametiħa?“ Bet tai briħti leelmu ſwelme pazeħlahš ar ſparu un leeltizigais nabadšinh atkal nofrita iſchettrapus un flanijahš, peeri preefšidams pee ſemes. Rēģhs generals ar druħmi foļukufchem ſkateem kleebša weenā fahščanā: „Wajadšigs riħtot turjeru pee karala! Pee ta aifriħtoja turjeru, tad kareitju nometnēš bij dumpis fazeħlees, tur ari es atrados, un t a s iſglaħš, kaut ari tit flahds no mums!“ Žits lungeš, ar leetufargu rofās, uš reifi ar nitawu neħmoħš badit flahdu turpat bagaſchā atrobhofošs wezu bildi efas kraħfās. Ar leetufargu galu wināš iħdurſtija puezus zaurums — aju, beguna, mutes un auſu weetās. Šchu fabojaſchānu wināš pawabija iſſaageeneim: „Kam ta tagad wairs der?“ Un ſchi biide nepeedereja wiš winam. — Wejns lungeš, wišpahz afarahm nomirjis, līdšbigs Wāħzu bruhwerim, nemitoſchi gaudoja raudufainā bafli: „Kaptein! — Kaptein! . . .“ Un tad kapeinis, ſandejis pazeitibu, fagraħba minam aif apfoķes un uſfleebša: „Nu? es eĶmu kapeinis, kas jums wajabohģs?“ refnais lungeš pafſatijahš uš winā flawahw ſiĶlaimahw azim tā duls — un alkaf ſteneja — weenā ſteneſchānā: „Kaptein!“

Un tomehr ſchis kapeinis mums wifseem iſglaħba diħwibw. Wišpirms žaur to, ka peħģģā minūtē, tad wehl bij eefpeħjams aifſtuht līdš maſchinat, pahģbroģſija mušfu kuga zetu, turich wiſadā wiſhe buħtu agraſi fadēhiš, ne tā eetiģis ofā; un otr-kahrt ari ar to, ka pawehleja matroſſcheem iſwiłt erotoħšus un beš ſchēflahliģos nofakt iſ latru, ſas meħginatu peefertēes pee fahħā no diħmahw noſiĶuſchāhm ſaimahm. — miſas žitas an-

L⁰₁₃

Baltijas Vestnescha

divdesmitpeežu gadu jubilejai
par peemitu.

013 606

0303038562

Izdota no

Baltijas vēstnesis

Deniss Hanovs

Pilsonības nācija:
Baltijas Vēstnesis. 1868.-1906.

Avoti

1., 7. *Baltijas Vēstneša 25.jubilejai par piemiņu* : izdota no "Baltijas Vēstneša" administrācijas. Rīga : B.Dīriķa un biedru grāmatu drukātava, 1893. 164 lpp.

2. *Mūsu laika raksti*. Rīga : Stālbergs, 1872. 29 lpp.

3. **Kaudzīte, M.** Dzejas nodaļa mūsu laikrakstos 1873. g. *Baltijas Vēstnesis*, Nr.18, 1874, 127. lpp.

4. *Baltijas Vēstnesis*. Rīga : B.Dīriķis, 1874.

5. *Par piemiņu!* Rakstu krājums, salasīts iz "Baltijas Vēstneša" pirmiem gada gājumiem. Rīga : Buši, 1875. 402 lpp.

6. *Baltijas Vēstneša feļetona turpinājums*. Nr.2, 1887. Rīga : B.Dīriķis, 1887.

8. **Hanovs, D.** *Pilsonības nācija : Baltijas Vēstnesis*. 1868.-1906. Rīga : Elpa, 2003. 245 lpp. ISBN 9984743152.